

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3110/2017. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 57. § (2) bekezdése, a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 5. § (1) bekezdése, valamint a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.27.234/2015/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. (1) bekezdése és a 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 57. § (2) bekezdése, a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 5. § (1) bekezdése, valamint a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.27.234/2015/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] Az ügy előzménye, hogy az indítványozó gyermekének újszülött korában beadatta az NM rendelet 5. § (2) bekezdés a) pontja szerinti életkorhoz kötött védőoltást (az úgynevezett BCG oltást, amelynek a születést követő négy héten belül kell megtörténnie), azonban gyermekének – az átlagostól el nem térő – oltási reakciói miatt a további oltásokat elmulasztotta. A védőnői szolgálatnak az indítványozó többszöri sikertelen felhívását és tájékoztatását követően a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal JN-03R/064/00434-2/2015. számú határozatával kötelezte az indítványozót, hogy a megjelölt időpontban gyermekével jelenjen meg a kisújszállási háziorvosi szakrendelőben az elmaradt oltások [torokgyík (*diphtheria*), merevgörccs (*tetanus*), szamárköhögés (*pertussis*), gyermekbénulás (*poliomyelitis anterior acuta*), b típusú *Haemophilus influenzae* (Hib)] pótlása céljából. Az indítványozó a határozatban foglaltaknak nem tett eleget, az ellen fellebbezéssel élt. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Karcagi Járási Népegészségügyi Intézete JNR/062/00474-2/2015. számú határozatával az elsőfokú közigazgatási döntést helybenhagyta.
- [4] A határozat felülvizsgálatát kérve az indítványozó keresetett terjesztett elő a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A bíróság az alkotmányjogi panasszal támadott 5.K.27.234/2015/12. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. A bíróság rámutatott, hogy az Eütv. 58. § (3) bekezdése értelmében az oltások alóli mentesítésre kizárólag egészségügyi – nem pedig lelkiismereti, vagy egyéb (az esetleges oltási reakció miatti aggodalom) – okból kerülhet sor. A bíróság kiemelte, hogy az indítványozó nem terjesztett elő olyan orvosi szakvéleményt, amely gyermekének allergiáját, túlérzékenységét, vagy egyéb olyan betegségét igazolná, amely a kötelezettség alóli mentesítésre adna lehetőséget. A bíróság kifejtette, hogy a hatóságok tájékoztatási kötelezettségüknek eleget tettek, továbbá hangsúlyozta, nincs hatásköre az előszűrés körének megállapítására (mivel az orvostudományi szakkérdés). A bíróság – az indítványozó érvelésével szemben – hangsúlyozta azt is, hogy a merevgörccs (*tetanus*) egy olyan baktérium által okozott, akár halálos kimenetelű fertőzés, amely védőoltással megelőzhető.
- [5] Az indítványozó eredetileg benyújtott alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy az NM rendelet 5. § (1) bekezdése és a támadott ítélet sérti az Alaptörvény több rendelkezését, illetve a támadott jogszabályi rendelkezés ellentétes az Eütv. 57. § (1) bekezdésében foglaltakkal is. Az indítványozó az NM rendelet támadott rendelkezésével összefüggésben előadta, hogy a merevgörccs (*tetanus*) nem terjed emberről emberre, így járványt nem idézhet elő, márpedig – figyelembe véve az Alkotmánybíróság 39/2007. (VI. 20.) AB határozatát (a továbbiakban: Abh.) – védőoltások kötelezővé tétele csak járványok megelőzése érdekében lehet alkotmányos. Az indítványozó kifejtette, hogy számos tanulmány szerint a kötelező védőoltások miatt a gyermekekben akár mara-

dandó egészségkárosodás is kialakulhat. Álláspontja szerint a védőoltások kockázati tényezői nincsenek kellően feltárva, így azok az emberen – beleegyezése nélkül – végzett orvosi kísérletnek minősülnek. Az indítványozó kifogásolta az Abh.-ban foglaltakat is, illetve javasolta az Eütv. 57. § (2) bekezdése alkotmányossági vizsgálatát.

- [6] Az Alkotmánybíróság főtárgya – az Abtv. 55. § (3) bekezdése alapján – hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, annak érdekében, hogy jelölje meg pontosan a sérelmes alaptörvényi rendelkezéseket, továbbá, hogy alapjogsérelmét alkotmányjogilag releváns érveléssel támassza alá. Az indítványozó kérelme kiegészítésében az Eütv. 57. § (2) bekezdése megsemmisítését is kérte. Az indítványozó a korábbiak mellett előadta, hogy az NM rendelet a merevgörccs (*tetanus*) elleni oltási kötelezettséggel megsértette az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében és a XVI. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított jogait. Álláspontja szerint az Eütv. 57. § (2) bekezdése az NM rendeletre utalva úgy rendel el kötelező oltásokat, hogy nem biztosít megfelelő előszűrési rendszert. Erre tekintettel a támadott jogszabályi rendelkezések és az azokon alapuló ítélet sértik az Alaptörvény II. cikkét (emberi méltósághoz való jog), a III. cikk (2) bekezdését (tilos emberen tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni), valamint a XX. cikkét is (testi és lelki egészséghez való jog). A jogszabályok által előírt védőoltások esetleges súlyos – maradandó egészségromlást okozó – mellékhatások viselésére kötelezik az egyéneket, ezért a támadott jogszabályi rendelkezések és az azokon alapuló ítélet sértik a gyermekeknek az Alaptörvény II. cikkében, a III. cikk (1) bekezdésében (kínzás, embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetés, szolgátságban tartás, emberkereskedelem tilalma) a XVI. cikk (1) és (2) bekezdésében (minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, a szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést), valamint a XX. cikk (1) bekezdésében biztosított jogait. Az indítványozó végül előadta, hogy az Eütv. a mellékhatások fellépése, maradandó egészségkárosodás fellépése esetén nem biztosít feltétlen kártalanítást, ezért az sérti az Alaptörvény II. és XX. cikkében biztosított alapjogokat.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha az indítványozó – többek között – előadja Alaptörvényben biztosított jogainak lényegét, illetve ha megindokolja, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjai]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatot követ a tekintetben, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212], lásd továbbá: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11], 3274/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7], vagy a 3041/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában általánosságban, absztrakt értelemben vitatta az Eütv. és az NM rendelet által előírt életkorhoz kötött védőoltások egészségügyi kockázatait, illetve az azokat előíró jogszabályi rendelkezéseket. Az indítványozó mind eredeti, mind az Alkotmánybíróság főtárgyának hiánypótló felhívását követően előterjesztett beadványában is csupán felsorolta az Alaptörvény egyes rendelkezéseit, azok sérelmét alkotmányjogi érvekkel nem támasztotta alá. Az indítványozó továbbá általánosságban hivatkozott a támadott jogszabályi rendelkezések és a támadott bírósági ítélet alaptörvény-ellenességére, azonban sem eredeti panaszában, sem annak kiegészítésében nem fejtette ki, hogy azok miért és mennyiben sértik saját, vagy gyermekének az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseiben biztosított jogait.

[10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa mindezekre tekintettel megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban előírt követelményeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján az indítványt visszautasította.

Budapest, 2017. május 2.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1676/2016.

